

Aki Latvamäki

**MONOMYYTTITEORIA SEURANTADOKUMENTIN
KÄSIKIRJOITUKSEN APUVÄLINEENÄ**

**MONOMYYTTITEORIA SEURANTADOKUMENTIN
KÄSIKIRJOITUKSEN APUVÄLINEENÄ**

Aki Latvamäki
Opinnäytetyö
Kevät 2012
Viestintä
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu

”Viestintä”, ”Mediatuottaminen”

Tekijä: Aki Latvamäki

Opinnäytetyön nimi: Monomyyttiteoria seurantadokumentin käsikirjoituksen apuvälineenä

Työn ohjaajat: Pekka Isomursu, Tomi Tuikkala

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2012

Sivumäärä: 37 + 1 liitesivu

Opinnäytetyössäni tutkin monomyyttiteorian soveltuvuutta seurantadokumentin käsikirjoituksen apuvälineeksi. Monomyyttiteoriaa käytettiin apuvälineenä Galaktiset saatananpalvaajat, eli kuinka tehtiin tuplalevy -dokumenttielokuvan käsikirjoittamisessa. Monomyyttiteoriaa sovellettiin elokuvan henkilöhahmojen roolien määrittämisessä, sekä elokuvan kohtausrakenteen apuvälineenä. Opinnäytetyössäni tutkin myös, miten monomyyttiteoria toimii jo valmiiksi kuvatus materiaalin kohtausjärjestyksen luomisen apuna. Tutkielmassa verrataan teoriaa toteutuneeseen elokuvaan ja pohditaan teorian käytännön toimivuutta jaksottain. Monomyyttiteoriasta käytettiin Christopher Voglerin The Writer's Journey (2007) ja Stuart Voytillan Myth and the movies (1999) -kirjoissa käsiteltyjä versioita. Monomyyttiteorian todettiin soveltuvan seurantadokumentin käsikirjoituksen apuvälineeksi. Teoria helpotti elokuvan henkilöhahmojen rakentamista ja tarjosi keinoja jäsenellä seurantamateriaalia jaksoihin, jotka saivat teoriasta sisällöllistä rakennetta.

Asiasanat:

Monomyyttiteoria, käsikirjoittaminen, seurantadokumentti, dokumenttielokuva

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences

"Communications", "Media production"

Author: Aki Latvamäki

Title of thesis: Monomyth as a script writing aid for documentary film

Supervisors: Pekka Isomursu, Tomi Tuikkala

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2012   Number of pages: 37 + 1 appendix

---

This thesis studies the compatibility of monomyth theory and documentary film. Monomyth theory was used as a script writing aid in the documentary film "Galaktiset Saatananpalvaajat, Eli Kuinka Tehtiin Tuplalevy". Also it was utilized to determine the roles of the characters, and to help to build the structure of the scenes. The suitability of monomyth theory as an aid to create a scene structure from previously filmed material was also studied. This study compared the theory of the actual film with the practical functionality of the monomyth. The theory was used as it is described in the books Christopher Vogler: The Writer's Journey (2007) and Stuart Voytilla: Myth and the Movies (1999). It was declared that monomyth is compatible with documentary film. The theory made it easier to build the characters and provided means for arranging the follow-up material into sections, bringing structural content into them.

Keywords:

Monomyth, script writing, documentary film

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
2 TAUSTATIEDOT	8
2.1 Monomyyttiteoria	8
2.2 Käsikirjoittamani dokumenttielokuva	8
Ohjaavan opettajan kommentit	9
3 MONOMYYTTITEORIAN SEITSEMÄN PÄÄARKKITYYPPIÄ	10
3.1 Sankari	11
3.2 Mentori	12
3.3 Rajanvartija	12
3.4 Ennustajat	13
3.5 Muodonmuuttaja	13
3.6 Varjo	14
3.7 Kujeilijat	15
4 TEORIAN JA KÄYTÄNNÖN VERTAILUA	16
4.1 Intro	17
4.2 Tuomaksen koti (Tavallinen maailma)	18
4.3 Idea levynteosta(Kutsu seikkailuun)	19
4.4 Levyjen tekemisen taloudellinen järjestömyys (Kutsun hylkääminen)	21
4.5 Tapaaminen mentorin kanssa	21
4.6 Levyn tekeminen alkaa (Ensimmäisen rajan ylittäminen)	22
4.7 Mukana on ystäviä (Koettelemukset, liittolaiset, viholliset)	22
4.8 Tuomas esittelee levyn (Kohti pahuuden porttia)	25
4.9 Vaikeudet alkavat (Suuri koettelemus)	26
4.10 Levy tiivistyy (Kotimatka)	30
4.11 Levyä ei julkaistakaan (Uudelleensyntyminen)	32
4.12 Levyt saapuvat (Paluu voittajana)	33
5 TEORIAN TOIMIVUUS	34
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	35
5.2 Kuvanauhan kirjoittaminen tekstiksi	35
5.3 Ennakkonäytös valitulle yleisölle	35

5.4 Leikkauspöydällä elokuva herää eloon	36
LÄHTEET	37
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tutkielmassani käsittelen Monomyyttiteorian soveltuvuutta seurantadokumentin käsikirjoittamisen apuvälineeksi sivuten hieman dokumentin käsikirjoittamista yleisesti. Ajatus dokumenttielokuvan tekemisestä syntyi Oulun seudun ammattikorkeakoulun dokumenttielokuvaworkshop -kurssilla. Olin juuri nähnyt televisiosta Erkki Aallon ohjaaman ”Erään sävelmän synty – Odysseus” -dokumenttielokuvan vuodelta 1974, jossa Juice Leskinen säveltää Osyysseus-kappaletta Coitus Int. -yhtyeelleen. Elokuva herätti ajatuksen musikkiaiheisen dokumenttielokuvan tekemisestä. Tavoitteenani oli seurata nykyaikaista levyntekoprosessia tiiviisti ja läheltä. Tilaisuus tähän tuli, kun minua pyydettiin avuksi tekemään levyä Tuomas Henrikin Jeesuksen Kristuksen Bändille. Värväsin mukaan Mikko Pohjolan avustamaan pääosin kuvaamisessa, kalustohankinnoissa ja leikkaamisessa.

Kuvauksien käynnistyttyä kohtasin sen tosiasian, että tekeillä oleva elokuva täytyy myös käsikirjoittaa. Päätin tehdä sen itse. Koska minulla ei ollut mitään kokemusta käsikirjoittamisesta, aloin lukea aiheesta mahdollisimman paljon. Lukiessani opin monomyyttiteorian perusteet, joita halusin kokeilla käytännössä. Halusin tietää, soveltuuko teoria seurantadokumentin käsikirjoituksen apuvälineeksi. Koska materiaalia dokumenttia varten oli kuvattu satoja tunteja, halusin kokeilla olisiko monomyyttiteoriasta apua myös seurantamateriaalin jäsentelyssä. Tässä tutkielmassa vertaan teoriaa käytäntöön ottaen esille sen missä tilanteissa teoria toimi ja missä ei, sekä pyrin antamaan lukijalle eväitä oman käsikirjoitusprosessinsa suunnitteluun.

2 TAUSTATIEDOT

2.1 Monomyyttiteoria

Monomyyttiteorian ydin – Irrottautuminen, perehtuminen, paluu – on mytologisen sankarin seikkailun peruspolku, joka kuvataan siirtymäriiteillä. (Campbell 2008, 23.) Monomyytillä tarkoitetaan maailman eri kulttuureissa esiintyvien myyttien samankaltaista sankaritarinarakennetta. Termin isänä pidetään Joseph Campbelliä, joka esitteli käsitteen teoksessaan *The Hero With a Thousand Faces* (1949). Monomyyttiteoriaa on tämän jälkeen tarkennettu ja laajennettu. Käsikirjoitukseni ja tutkielmani pohjautuu Christopher Voglerin versioon teoriasta teoksessa *The Writer's Journey* (2007), sekä Stuart Voytillan kirjaan *Myth & The Movies: Discovering the Myth Structure of 50 Unforgettable Films* (1999). Monomyytille keskeisenä elementtinä on sankarin matka tuntemattomaan maailmaan, jossa hän kohtaa vastuksia ja voittaa ne käyttäen apuna oppimiaan erikoistaitoja ja matkalta löytämiään liittolaisia. Sankari palaa seikkailustaan muuttuneena ja matkalta hänelle on tarttunut mukaan jotain, jolla hän voi muuttaa maailmaa. Teoriaa on käytetty onnistuneesti useiden menestyselokuvien käsikirjoituksessa. Sankaritarinan rakenne on kaksitoistaosainen. Esittelen teorian perusrungon Voglerin teorian mukaisesti. Elokuvan pääjaksot on erotettu tekstistä seuraavaksi.

Sankarit aloittavat matkansa TAVALLISESTA MAAILMASTA, jossa he vastaanottavat KUTSUN SEIKKAILUUN. Alussa he ovat VASTAHAKOISIA tai HYLKÄÄVÄT KUTSUN, mutta MENTORI kannustaa heitä ylittämään ENSIMMÄISEN RAJAN ja siirtymään tuntemattomaan maailmaan, jossa he kohtaavat KOETTELEMUKSIA, LIITTOLAISIA JA VIHOLLISIA. He LÄHESTYVÄT PAHUUDEN PORTTIA, ylittäen toisen rajan, jossa he kohtaavat SUUREN KOETTELEMUKSEN. He ottavat haltuun PALKINNON ja joutuvat takaa-ajetuiksi KOTIMATKALLA takaisin tavalliseen maailmaan. He ylittävät kolmannen rajan, kokevat UUDELLEENSYNTYMISEN ja muuttuvat kokemuksen seurauksena. Lopuksi he PALAAVAT PALKINNON KANSSA, joka on siunaus tai aarre, joka voi muuttaa tavallisen maailman. (Vogler 2007, 19.)

2.2 Käsikirjoittamani dokumenttielokuva

”Tuomas henrikin jeesuksen kristuksen bändi – galaktiset saatananpalvaajat, eli kuinka tehtiin tuplalevy” on seurantadokumentti, joka kertoo oululaisen yhtyeen levyntekoprosessista. Yhtye lupasi tehdä tuplalevyn puolessa vuodessa, ja kappaleita syntyi hurjaa tahtia. Yhtye kohtasi matkallaan monenlaisia vastuksia, kun rahat olivat loppu ja päähenkilön terveys uhkasi pettää. Työmäärää oli jakamassa aktiivisia bändiläisiä ja työ eteni, vaikka aikataulut venyivätkin. Levy tehtiin lähes nollabudjetilla – studioihin ei ollut varaa ja kellarissa vietetyt tunnit alkoivat näkyä väsymyksenä. Kamera seurasi bändiä myös kiertueella, jolla harjoituspaikkana toimivasta kellarista kerätty musta energia valjastettiin räjähtäviksi esiintymisiksi. Ennen pitkää vastoinkäymiset kasaantuivat ja tuplalevystä tuli vain yksi levy. Loppujen lopuksi levy-yhtiö sanoutui koko projektista irti ja kaikki oli vaarassa romahtaa. Romahduksen tilassa päähenkilö löysi itsestään voimia ja lainasi rahat julkaistakseen levyn omakustanteena.

Dokumentissa tarkastellaan nykyaikaista levyntekoprosessia. Kuinka yhtyeet eivät voi tehdä suuria projekteja kalliissa studioissa, koska levyt eivät myy eikä niihin sijoitettua rahaa saada ikinä takaisin? Kaikki tehdään omilla, joskus hulluilla ja ennakkoluulottomillakin menetelmillä. Välistä vietetään hermolomaa, kun unettomat yöt vievät loputkin voimat. Elokuvan peruskysymys on, mikä on tämä voima, joka ajaa tekijöitä eteenpäin tässä vähän liian isolta tuntuvassa projektissa?

Ohjaavan opettajan kommentit

Elokuvan synopsiksen ja peruskysymyksen vahvistuttua lähestyin Tomi Tuikkalaa, ohjaavaa opettajaa, sähköpostilla ja kyselin häneltä näkemyksiä elokuvan rakenteesta. Tuikkala kertoi, että meidän tulisi muistaa, että kerromme tarinaa. Alussa tulisi kertoa, mistä tarinamme kertoo. Mitä kohti tarinassa mennään ja mitä katsoja odottaa, toivoo ja pelkää. Tuikkalan mukaan nämä asiat tekevät tarinasta mielenkiintoisen. Hän kehoitti meitä myös erottamaan päähenkilön selvästi muista tarinan hahmoista, sekä miettimään mitä kasvavia ja yllättäviä esteitä hän matkallaan kohtaa. Näiden lisäksi elokuvan alussa tulisi esittää kysymys ja tarinan tulisi kertoa vastaus

etsimisestä. Vastauksen tulisi löytyä elokuvan lopusta. Tuikkala lisäsi, että kuvaamme prosessia, joka kertoo taiteellisesta intohimosta vastuksien keskellä. Hänen mukaansa elokuvassa olisi hyvä etsiä vastausta myös kysymykseen miksi tehdä musiikkia, joka ei kiinnosta ketään? Tuikkalan näkemyksen mukaan kamppailu aikaa ja muita ongelmia vastaan tarjoaa elokuvalla teknisen rungon, joka kuljettaa elokuvaa tarinatasolla eteenpäin. Hänen mukaansa kamppailun tarjoama tarina tarjoaa mahdollisuuden rakentaa kuvaa yhtyeen jäsenistä, heidän taiteellisista kunnianhimoistaan, elämänkatsomuksistaan ja näkemyseroista. Tuikkalan mukaan toteamus liian isosta projektista on hyvä johtoajatus, joka pitää katsojan otteessaan koko elokuvan ajan. (Tuikkala 27.2.2010, sähköpostiviesti).

3 MONOMYYTTITEORIAN SEITSEMÄN PÄÄARKKITYYPPIÄ

Aloitin käsikirjoittamisen katsomalla useita kymmeniä tunteja kuvattua materiaalia. Samalla mietin minkälaisiin rooleihin jakaisin elokuvassa esiintyvät hahmot. Monomyttiteorian mukaan elokuvassa on seitsemän pääarkkityyppiä. Arkkityypit kuvaavat hahmon toimintaa tai roolia tarinassa. Arkkityyppiä voi ajatella naamarina, jota hahmo pitää kasvoillaan tietyssä kohtauksessa. Yksi hahmoista voi toimia tarinassa yksinomaan mentorihahmona, pitäen tätä yhtä naamaria lähes koko tarinan ajan. Mutta aivan kuten ihmisillä on erilaisia rooleja elämänsä aikana he jopa vaihtavat naamariaan monesti yhden päivän aikana, tarinan hahmoilla on mahdollisuus pitää minkä tahansa arkkityypin naamaria jos tarina niin vaatii. Obi Wan Kenobi on mentorihahmo koko Star Wars -elokuvan ajan, mutta silti hänen täytyy pukea päällensä sankarin naamari ja uhrata itsensä Darth Vaderille, jotta Luke voisi paeta prinsessan kanssa. (Voytilla 1999, 13.)

Arkkityyppien valinta oli vaativa prosessi. Seurantakuvaukset kestivät lähes kaksi vuotta, jonka aikana kuvatut henkilöt muuttuivat jatkuvasti. Vasta seurantamateriaalin esikatseluvaiheessa roolit alkoivat avautua. Arkkityyppien valinta helpotti elokuvassa esiintyvien henkilöiden roolittamista ja tiettyjen hahmojen poistamista käsikirjoituksesta liian arkkityyppittöminä. Henkilöhahmojen sisäisten muutoksen käsittelemiseen ei riittänyt aikaa elokuvan suunnitellun keston vuoksi.

3.1 Sankari

Sankari (hero) on tarinan päähenkilö tai keskeinen hahmo, jonka päätehtävä on irtaantua normaalimaailmasta ja uhrata itsensä luodakseen tarinalle tarkoituksen. Sankari vastaa haasteeseen, löytää tarkoituksensa ja palauttaa normaalimaailman tasapainon. Katsoja kokee tarinan sankarin näkökulmasta. (Voytilla 1999, 14.)

Tarinassamme sankari on Tuomas, yhtyeen säveltäjä ja sanoittaja. Hänen haasteensa on tehdä levy yhdessä yhtyeensä kanssa, uhrata itsensä alttiiksi musiikin hajottaville voimille, ja saada levy julkaistua. Tuomas oli erittäin luonnollinen valinta sankarihahmoksi. Jo yhtyeen nimestä lähtien

hän on yhtyeen johtaja ja kantava voima.

3.2 Mentori

Mentori (mentor) antaa sankarille motivaatiota, oivalluksia ja opastusta auttaakseen sankaria tarinassa eteenpäin. Mentori on itse tehnyt matkan, joka sankarilla on edessä, joten hän voi opastaa sankaria, joka ei tahtoisi kohdata tuntematonta. Jos sankari osoittaa arvoisuutensa, mentori voi antaa hänelle lahjan (ase, vaate, neuvo tai avain), joka auttaa sankaria tulevalle matkalla. (Voytilla 1999, 14.)

Tarinassamme on monta mentoria. Osittain mentorin roolissa ovat avuliaat bändin jäsenet, jotka omalta osaltaan auttavat tekemään levyä. Mukana on muun muassa levyn nauhoittaja ja avustava tuottaja, joka auttaa Tuomasta teknisissä ongelmissa ja levyntekoon liittyvissä käytännönjärjestelyissä. Häneltä sankari saa myös laitteistoa, jolla levynteko mahdollistetaan. Laitteiston käyttö ei ole helppoa, ja se asettaa omat haasteensa matkalla levyn valmistumiseen. Tämä laitteisto voi myös mennä hukkaan, minkä vuoksi kaikki on hetkellisesti epäonnistumisen partaalla. Suurimmassa Mentorin roolissa on kuitenkin Tommi, yhtyeen basisti, joka on myös yhtyeen ainoa alkuperäisjäsen elokuvan sankarin, Tuomaksen lisäksi.

3.3 Rajanvartija

Rajanvartija (threshold guardian) suojelee tuntematonta maailmaa ja sen salaisuuksia sankarilta ja antaa sankarille koettelemuksia, jotka läpäisemällä hän todistaa olevansa sankariasemansa arvoinen. Rajanvartija voi olla hahmo, lukittu ovi, eläin tai luonnonvoima, joka sankarin täytyy ohittaa. (Voytilla 1999, 15.)

Varsinaisesti rajanvartijan paikka elokuvassa olisi TAVALLISEN MAAILMAN ja TUNTEMATTOMAN MAAILMAN välissä. Kuvaamassamme tarinassa tämä tarkoittaa säveltäjän ja levyntekijöiden olotilojen muutosta heidän siirtyessään arjesta musiikin tekemiseen. Arki asettaa omat vastuksensa ja toimii siten yhtenä rajanvartijoista. Yhtyeen jäsenten aikataulut on

vaikea sovittaa yhteen, kun osa käy töissä, koska rahaa on hankittava. Musiikin ja levyjen tekeminen on edelleen tarinan päähenkilölle ja hänen yhtyekumppaneilleen vai harrastus, vaikka sitä tehdäänkin tosissaan – melkein mielenterveyttä uhmaten. Voidaan siis sanoa, että tarinan sankarin ja levyn valmistumisen välissä rajanvartijana on yhteiskunta ja sen asettamat rajoitukset. Yhteiskunta ei anna mahdollisuutta elää pelkällä musiikilla, vaan se vaatii jatkuvaa altistumista koettelemuksille. Sankarimme on siis sankariasemansa arvoinen täyttämällä Kelan ja Työvoimatoimiston lappuja ja taistelemalla vuokranantajia vastaan talon homevaurion viedessä terveyttä huonompaan suuntaan. Rahan puute näkyy tarinassa monessa konkreettisessa vaiheessa – viimeistään siinä tarinan osassa, kun koko levyntekoprosessi uhkaa mennä pieleen julkaisijan jättäytyessä projektista pois.

3.4 Ennustajat

Ennustajat (herald) ilmoittavat sankarille tulevista haasteista ja muutoksista hänen polullaan. Ennustajat voivat ilmaantua tarinan missä vaiheessa vain, mutta yleisimmin heti tarinan alussa, kun sankari kutsutaan seikkailuun. Ennustaja voi esiintyä toisessa hahmossa tai olla myös viestintuoja tai uutinen. (Voytilla 1999, 15.)

Käsikirjoittamassani elokuvassa sankaria vaivaava terveysongelma uhkaa hänen matkaansa. Lääkärit yrittävät kartoittaa hänen vointiaan, mutta heikkoon terveydentilaan ei löydetä konkreettista syytä. Lääkärit näyttäytyvät elokuvan ennustajina. Elokuvassa on selkeä kohta, jossa konkreettisesti käydään ennustajalla kameran seurattuna sankaria hänen mennessään röntgeniin. Röntgenissä käytetään teknisiä laitteita, kuin nykyajan kristallipalloja, joilla päästään kurkistamaan sankarin kehon sisälle.

3.5 Muodonmuuttaja

Muodonmuuttaja (shapeshifter) johdattaa sankaria harhaan piilottamalla henkilöahmon tarkoitukset ja luottamuksen. Muodonmuuttajan läsnäolo herättää sankarissa kysymyksiä ja

epäilyksiä, jotka voivat tehokkaasti luoda jännitteitä. (Voytilla 1999, 15.)

Elokvassamme muodonmuuttajan roolissa on levy-yhtiö, joka tarinan loppuhetkillä päättää jättää levyn julkaisematta. Monomyttiteoriassa muodonmuuttaja on hahmo, joka voi esiintyä luotettavan arkkityypin kaltaisena, mutta hetken mielijohteesta saattaa vaihtaa toimintansa täysin sankarin toiminnan vastaiseksi.

3.6 Varjo

Varjo (shadow) ilmaisee synkimmät halumme, käyttämättömät voimavaramme tai jopa kieltämämme ominaisuudet. Varjo voi myös symboloida suurimpia pelkojamme. Varjot eivät ole välttämättä pahoja, vaan saattavat paljastaa itsessään ihailtavia tai jopa vapauttavia ominaisuuksia. Sankarin viholliset usein näyttäytyvät varjon näköisinä. Varjo on konkreettinen voima, joka on päättänyt tuhota sankarin ja hänen tarkoituksensa. (Voytilla 1999, 16.)

Elokuvan varjohahmon valinta ei ollut aivan selvää, koska seurannan alkuvaiheessa ei merkittäviä hankaluuksia ollut vielä ilmennyt. Aluksi mietittiin, että yhteiskunta olisi riittävä vastavoima kuvaamaan sankarin taisteluja, mutta vaikka arkea vastaan taistelu antaakin sankarille sankariaseman, oli se silti selkeämpi valinta rajanvartijan rooliin.

Vasta seurannan loppuvaiheessa, kun julkaisuun sitoutunut levy-yhtiö päätti aivan levynteon loppuvaiheilla kieltäytyä julkaisusta, oli varjohahmo nostanut päätään. Yllättäen ensimmäisiä suunnitelmia tehdessä levy-yhtiötä suunniteltiin mentorin rooliin, mutta missään vaiheessa se ei mentorin roolia varsinaisesti toteuttanut. Levy-yhtiön edustaja ei kuitenkaan antanut haastattelua, joten varjohahmon henkilöinti vaikeutui edelleen. Lopullisessa käsikirjoituksessa varjon rooliin elokuvassa nousivat lukuisat vaikeudet, jotka vaikeuttivat elokuvan päähenkilön toimintaa, mukaanlukien levy-yhtiön lopullinen takinkääntäminen elokuvan loppuvaiheessa.

3.7 Kujeilijat

Kujeilijat (trickster) herkuttelevat nykytilan järkyttämisellä. He muuttavat normaalimaailman kaaokseksi nopeilla letkautuksillaan ja sankarin kustannuksella pelleilyllään. Vaikka kujeilijat eivät itse muutu, maailma ja sen asukkaat muuttuvat heidän toimiensa seurauksena. Kujeilijat käyttävät naurua ja ivailua keinoina, joilla saavat henkilöhahmot näkemään tilanteen järjettömyyden ja näin pakottamaan hahmot mahdollisesti muuttumaan. (Voytilla 1999, 16.)

Elokuvassa ei ole selkeätä roolitettua kujeilijaa, vaikka hulluus ja impulsiivisuus esiintyvätkin yhtyeen toiminnassa.

4 TEORIAN JA KÄYTÄNNÖN VERTAILUA

Tässä luvussa esittelen elokuvan teorian ja käytännön yhteyden. Esittelen aluksi jakson monomyyttiteorian mukaisen teoriapohjan, jota vertaan elokuvan tapahtumiin ja omiin pohdintoihini käsikirjoituksellisista ratkaisuistani taulukkorakenteessa, jonka vasemmassa solussa on toteutuneen elokuvan tapahtumat ja oikeassa solussa pohdintani elokuvan kohtauksesta monomyyttiteoriaan verrattuna. Väliotsikot ovat jaksotettu monomyyttiteorian mukaisen jaksorakenteen mukaan, joka esiteltiin aiemmin. Taulukot seuraavat löyhästi elokuvan kohtauksia. Päädyin taulukkorakenteeseen todetessani, että se parhaiten tuki työni rakennetta ja antoi minulle mahdollisuuden rinnastaa konkreettisesti elokuvan tapahtumat omaan pohdintaani.

4.1 Intro

Elokuva aloitetaan lyhyellä introlla, jossa esitellään, että kyseessä on yhtyeestä kertova dokumentti (katso taulukko 1). Varsinainen tarina ei ala vielä intron aikana, joten jaksossa ei ole monomyyttiteoriaan liittyvää teoriapohjaa.

TAULUKKO 1. Intro, kohtaus 1.

Elokuvan tapahtumat	Pohdinta
Pimeässä kellarissa mies huutaa: "Kaikki alkoi siitä kun elämä meni päin vittua". Huuto nauhoitetaan ja soitetaan kaiuttimien läpi reilusti säröytyneenä. Muut huoneessaolijat kommentoivat ja nauravat. Musiikki alkaa soida ja elokuvan alkutekstit tulevat ruutuun monipuolisen ja rytmikkään kuvakerronnan saattelemana.	Elokuva alkaa samalla huudolla, jolla alkaa levy, jonka teosta elokuva kertoo. Kohtaus on kronologisesti väärällä paikalla, mutta toimii herätyksenä katsojille. Kohtauksella saatetaan katsojat ymmärtämään, minkälaiseen maailmaan he ovat astumassa. Hetki on kuin välähdys elokuvan pimeimmästä ytimeä, jonka jälkeen siirrytään esittelemään elokuvan tematiikkaa. Alkutekstien aikana soiva musiikki on myös kappale levyltä, jonka teosta elokuva kertoo. Kappaleen sanoitukset ovat synkät ja mystiset. Kappalevalinnalla ja kuvamontaasilla pyritään esittelemään yhtyettä, Tuomas Henrikin Jeesuksen Kristuksen Bändiä, joka on dokumenttielokuvassa pääosissa. Intron jälkeen elokuva alkaa.

4.2 Tuomaksen koti (Tavallinen maailma)

Sankari aloittaa seikkailunsa kodistaan, turvallisesta ympäristöstä, joka toimii vertailukohtana tuntemattoman maailman ja seikkailun lopputuloksen kanssa. Seikkailu alkaa tavallisesta maailmasta jatkuu kohti tuntematonta maailmaa ja lopuksi palaa takaisin tavalliseen maailmaan. Katso taulukko 2. (Vogler 2007, 10.)

TAULUKKO 2. Tuomaksen koti, kohta 1.

Elokuvan tapahtumat	Pohdinta
Tuomas on kotona, imuroimassa. Hän kertoo, käyneensä kuntoutuksessa, siivonneenta ja keittäneensä nakkikeittoa. Tuomas kertoo, että on viettänyt ”eläkeläisen päivän” ja harmittelee, että kattila on liian pieni kunnollisen keiton keittämiseen. Paikalla ovat myös kissat ja hiljaisena pysyttelevä nainen.	Elokuvan aloittava tärkeä kohta, jossa pyritään esittelemään elokuvan päähenkilö mahdollisimman arkisessa tilanteessa, eli siis tavallisessa maailmassa. Elokuvan alkukuvituksessa käytetään kuvana liukuhihnalla liikkuvaa nakkipakettia. Koska aloituskohtauksessa keitetään nakkikeittoa, on kyseessä alitajunnallinen ja kuvakerronnallinen sijoitus-lunastus.

4.3 Idea levynteosta (Kutsu seikkailuun)

Tarina lähtee liikkeelle kun sankari saa haasteen lähteä pois turvallisesta kodistaan, seikkailuun kohti tuntematonta. Sankari saa haasteen tai tehtävän, joka on suoritettava. Katso taulukot 3 ja 4. (Vogler 2007, 10.)

TAULUKKO 3. Idea levynteosta, kohta 1.

Elokuvan tapahtumat	Pohdinta
Kuvataan Oulun linja-autoaseman kylttiä. Aseman edessä seisoo kaksi miestä. Toinen heistä on Tuomas. Miehet keskustelevat hiljaisesti, sanoista ei saa selvää. He menevät sisään linja-autoaseman metalliovesta ja kävelevät alas portaita. Miehet nauravat. Tuomaksen haastattelu alkaa. ”Muistan kun aloimme tekemään tuplalevyä”. Henkilö, joka puhuu esitellään Tuomas Henrikiksi. Hän on sama mies, jonka kotoa elokuva alkoi. Tuomas kertoo, että lähtökohtaisesti bänditoiminta oli täysin hajalla, mutta toimintaa oli silti jatkettava. Tuomas istuu jäisellä laiturilla. Kuvakerronta esittelee haastattelussa sanottavia asioita.	Tuomas on ottanut haasteen vastaan levynteosta, hän puhuu ennakkoluulottomista menetelmistä. Myös monomyyttiteoriassa sivutaan sankarihahmon ennakkoluulottomuuden tärkeyttä. Sankarin täytyy osata käyttää uusia taitoja, jotta hän voi selviytyä oudossa maailmassa. Hänen tehtävänsä on myös rakentaa uudelleen yhtye, jonka hän mainitsee olevan ”täysin hajalla”. Tämä on päähenkilön kutsu seikkailuun.

TAULUKKO 4. Idea levynteosta, kohta 2.

Elokuvan tapahtumat	Pohdinta
Seuraava haastattelu alkaa. Uusi henkilö esitellään jälleen tekstillä. Kyseessä on sankarin ystävä ja bändikaveri Tommi, ainoa henkilö, joka on päähenkilön lisäksi ollut yhtyeessä alusta asti. Kuvituskuva esittelee uutta henkilöä yhtyeensä kanssa erilaisissa tilanteissa. Haastattelusta käy ilmi, että Tommi on erittäin sitoutunut yhtyeen toimintaan ja valmis etenemään ”bändin ehdoilla”.	Tommin haastattelu aloittaa yhtyeen esittelyjen sarjan. Hän on yksi merkittävimmissä roolissa olevia henkilöitä. Tommin hahmo lähestyy tarinankerronnallisesti melkein pä mentorin roolia. Näinollen kohtausta voidaan ajatella ”meeting with the mentor”-osion korvaavana kohtauksena. Haastattelu lopetetaan hauskaan kommenttiin, jolla rakennetaan hahmoa vielä syvemmäksi. Kuvakerronta tukee kommenttia ja antaa katsojalle hetken hengähdystauon haastatteluista.

4.4 Levyjen tekemisen taloudellinen järjestömyys (Kutsun hylkääminen)

Sankari on haluton tai suoranaisesti kieltäytyy lähtemästä matkalle. Kutsussa seikkailuun on käynyt ilmi epävarmuuksia tai pelkoja, joita sankari pyrkii välttämään. Tarinan riskit kuvaillaan tässä osiossa. Riskit ja vaarat saavat yleisön kiinnostumaan seikkailusta. Katso taulukko 5. (Vogler 2007, 11.)

TAULUKKO 5. Levyjen tekemisen taloudellinen järjestömyys, kohta 1.

Elokuvan tapahtumat	Pohdinta
Kuva siirtyy Tuomakseen, lähikuvaan. Tuomas kertoo, että levyjen tekemisessä ei ole taloudellisesti mitään järkeä. Sankari siis epäroi tekemistään, mutta kertoo silti haluavansa etsiä lapsuuden unelmaansa. Kuvakerronta vahvistaa Tuomaksen hahmoa esittelemällä hänet erilaisissa tilanteissa nakkien ja piimän kanssa. Haastattelu etenee niin, että paljastetaan, että bändissä on ollut paljon ihmisiä, jotka menevät ja tulevat. Tuomas näkee asiassa hyvät ja huonot puolet.	Yksi hankalimmista kohdista käsikirjoituksellisesti oli ”kutsun hylkääminen”, jota tässä haastattelussa pyritään konkretisoimaan. Yhtyeille levynteko on elinehto ja tärkeä asia, joten on haastavaa saada heidät puhumaan siitä haastattelussa negatiiviseen sävyyn. Ei ehkä aivan niin vahva kohta kuin olisin toivonut, mutta riittävä esittelemään elokuvan keskeisen teeman haasteet. Kuvakerronassa jatketaan teemaa nakeista.

4.5 Tapaaminen mentorin kanssa

Sankari tapaa mentorin, joka valaa häneen itseluottamusta, antaa neuvoja, harjoitusta tai maagisia kykyjä. Näillä avuilla sankari voi ylittää epävarmuutta ja pelkoa aiheuttaneet tekijät. Mentorin roolissa voivat olla henkilön lisäksi myös fyysiset asiat tai esineet, kuten kartat, kompassit tai kirjoitukset. (Vogler 2007, 12.)

Elokuvassamme mentorihahmo esiintyy kaikkien yhtyeen jäsenten rooleissa, ehkä kaikkein vahvimmin Tommin roolissa. Jäsenet esittelevät elokuvan alkupuolella, joten TAPAAMINEN

MENTORIN KANSSA on hajautettu elokuvan alkuun, eikä sille ole konkreettista paikkaa elokuvassa.

4.6 Levyn tekeminen alkaa (Ensimmäisen rajan ylittäminen)

Sankari sitoutuu seikkailuun. Hän on valmis ylittämään rajan, joka erottaa normaalimaailman tuntemattomasta maailmasta. Katso taulukko 6. (Vogler 2007, 12.)

TAULUKKO 6. Levyn tekeminen alkaa, kohta 1.

Elokuvan tapahtumat	Pohdinta
Kohtauksessa nainen huutaa mikrofoniin ja nauraa huutojen välillä. Tuomas näyttää vieressä tyytyväiseltä ja nauraa. Esittelyjen sarja jatkuu. Vuorossa on Tuuli, joka aloittaa levyn tekemisestä kertomisen. Tuuli kertoo, että oli viimeistä päivää Suomessa ja oli kiireessä nauhoittamassa.	Tuuli vahvistaa kerronassaan aikaisemmin mainittuja levyn tekemisessä käytettyjä kokeellisia menetelmiä. Katsojalle pyrittiin luomaan tekemisestä hieman sekava kuva. Kysymys joka haluttiin saada katsojan mieleen, oli: minkälainen yhtye käyttää muusikon ainoan mahdollisen nauhoituspäivän ”siansaksaräppäyksen” nauhoitukseen? Kohtaus on hyvä alku ENSIMMÄISEN RAJAN YLITTÄMISEEN. Kyseessä ei ole enää normaalimaailma, vaan maailma on outo ja yhtye on outo sen mukana.

4.7 Mukana on ystäviä (Koettelemukset, liittolaiset, viholliset)

Ylitettyään rajan sankari kohtaa koettelemuksia, löytää liittolaisia sekä törmää vihollisiin. Samalla hän oppii tuntemattoman maailman säännöt. Sankari joutuu selvittämään keneen hän voi luottaa. Liittoja solmitaan, ja sankarin mukaan saattaa lähteä korvaamaton apulainen tai kokonainen

sankarijoukkue. Sankari valmistautuu suuriin koettelemuksiin, joita hänen edessään on. Tässä tarinan vaiheessa saatuja apuja käytetään jatkossa koettelemaan sankarin voimia ja kykyjä. Myös mentori voi palata kouluttamaan sankaria antaen viimeisen valmistautumisen tulevaa varten. Koska kyseessä on ensimmäinen valmistelujakso tuntematonta maailmaa varten, tässä jaksossa koetellaan sankarin sitoutumista tehtävän suorittamiseksi. Katso taulukot 7 ja 8. (Vogler 2007, 13.)

TAULUKKO 7. Mukana on ystäviä, kohtaaus 1.

Elokuvan tapahtumat	Pohdinta
Seuraavana esittelyvuorossa on nuori mies, joka kertoo olevansa yhtyeen rumpali, joka esitellään tässä vaiheessa lyhyesti. Haastattelusta käy kuitenkin ilmi, että nauhoitukset, joissa hän oli mukana tehtiin todella nopeasti, sen suurempia miettimättä. Samassa jaksossa esitellään myös Aki, jonka rooli esitellään levyn tuottajana. Aki näyttäytyy tietokoneenkäytön osaavana henkilönä, eli arvokkaana liittolaisena. Palataan Tommin haastatteluun, jossa hän kertoo, että levystä piti tulla kaikkea muuta kuin mitä siitä tuli. Ensimmäiset varsinainen kuvat levynteosta näytetään.	Tässä jaksossa alustetaan katsojalle mielikuva siitä, että kaikki ei mennyt aivan niinkuin piti. Samalla esitellään elokuvan olennaisia hahmoja ja rakennetaan niitä kuvakerronan kautta. Akin esiintyminen tuottajan roolissa on yksi erittäin vahva side monomyyttiteoriaan, koska kohtaaus sitoo hänet teknisen tuottajan rooliin. Tässä vaiheessa paljastetaan, että levystä tuli ”kauheata räminää”. Se antaa katsojalle ylivertaisen aseman ja näin luo jännitteen tuleville koettelemuksille, aivan kuten monomyyttiteoriassa ohjeistetaan. Jaksossa käydään myös hetken aikaa studiossa kuvaamassa levyntekoa. Se näyttää olevan sekä vakavaa että hauskaa. Studiokohtausrhythmittää myös seuraavaa esittelyä.

TAULUKKO 8. Mukana on ystäviä, kohtaaus 2.

Elokuvan tapahtumat	Pohdinta
Tommi pohjustaa Antin esittelyn. Käy ilmi, että Antti on pasunisti ja että hänen piti olla vain vierailevana esiintyjänä yhtyeessä, mutta hänet haluttiin mukaan pysyvästi. Antti sanoo, että piti yhtyettä "Oulun parhaimpana". Siirrytään ulkokohtaukseen, jossa Antti tulee kaupasta ja kertoo oluen maksaneen liikaa. Muut huomaavat saman.	<p>Antin esittely on vahva. Se lopettaa elokuvan hahmojen esittelyn sarjan. Antin lojaalius yhtyettä kohtaan tulee selvästi esille ja yhtye alkaa vaikuttaa kokonaisuudelta. Hän mainitsee vielä erikseen, että Tuomas, päähenkilömme, oli se joka hänet yhtyeeseen pyysi mukaan. Kohtaus rakentaa näin myös päähenkilön hahmoa, jonka yhdeksi päätehtäväksi asetimme yhtyeen yhtenäistämisen. Antin esittely toimii monomyyttiteorian sankarijoukkueen kasaamisen tarpeeseen loistavasti: hän on bändin uusin jäsen ja haastattelussa hän kertoo sitoutumisestaan yhtyeeseen.</p> <p>Ulkokohtaus, jossa huomataan kaupan huijanneen yhtyettä liian kalliilla oluella, toimii siirtymänä Antin esittelystä syvemmälle levynteon maailmaan, mutta myös humoristisena välikohtauksena. Ulkokohtaus kertoo myös siitä, että yhtyeen jäsenillä ei ole paljoa rahaa, vaan he elävät päivän kerrallaan.</p>

4.8 Tuomas esittelee levyn (Kohti pahuuden porttia)

Sankari tekee tarvittavat valmistelut lähestyessään pahuuden porttia, joka johtaa seikkailun sydämeen, kohti suurta taistelua. Tässä jaksossa suunnitellaan tulevaa, tarkistetaan kartat, suunnitellaan hyökkäyksiä, lähetetään tutkimusjoukkoja ja mahdollisesti taistellaan ensimmäisiä vihollisia vastaan. Tämän jakson jälkeen sankari kohtaa pahimman pelkonsa ja suuren vaaran, joka väijyy tuntemattoman maailman syvyyksissä. Lähestymisen hetki voi olla hyvä hetki romanttiselle kohtaamiselle tai muutamalle vitsille ennen varsinaista taistelua. Lähestyminen voi myös uhata tikittävän kellon tai panosten kasvamisen muodossa. Katso taulukot 9 ja 10. (Vogler 2007, 14.)

TAULUKKO 9. Tuomas esittelee levyn, kohtaous 1.

Elokuvan tapahtumat	Pohdinta
Tuomas esittelee levyn kappaleet paperilapusta Tommille, joka kiinnostuneena lukee kappaleiden nimiä ja niistä keskustellaan. "Tässä on meidän levy". Kohtauksen päättää siirtymä kellariin, soittotilaan, jossa yhtyeen kolme jäsentä soittaa todella raastavaa musiikkia.	Kohtaous on lyhyt, mutta toimiva. Olen erityisen tyytyväinen siihen, että kohtauksessa todellakin lähes täydellisesti "tarkistetaan kartat" kappalelistan muodossa. Tekemisellä on selkeä suunta. Teoreettisesti kyseessä on erinomaisen onnistunut osio.

TAULUKKO 10. Tuomas esittelee levyn, kohta 2.

Elokuvan tapahtumat	Pohdinta
<p>Tuomaksen haastattelu jatkuu. Hän kertoo, että voi olla vaaraksi henkilökohtaisille ihmissuhteille, jos ”viikkoja luuhaa kellarissa” ja ”ei ole mahdollisuutta keskittyä kunnolla mihinkään muuhun asioihin”. Kuva siirtyy kellariin, jossa Tuomas huutaa mikrofonin hullun lailla ja Tommin ääni kommentoi nauraen: ”Et ole selvästi tarpeeksi kännissä”.</p> <p>Levyntekomontaasi. Kaikki henkilöt esitellään nauhoitustoimissa soittamassa omaa instrumenttiaan.</p>	<p>Tässä vaiheessa sankari kohtaa suurimman vaaransa. Onko hänen tehtävänsä sittenkin liian suuri edesottamus? Kärsiikö hänen henkilökohtainen parisuhteensa ratkaisusta, jonka hän on tehnyt. Tämä on elokuvan kannalta päähenkilön pahin pelko. Ja kuten monomyyttiteoriassa ohjeistetaan, tästä alkaa varsinainen taistelu. Siirrytään toiseen näytökseen. Teoreettisesti osiossa menee erittäin moni asia juuri niinkuin pitääkin ja nauhoituskohtauksen loppuun sijoitettu vitsi on täysin teorian mukainen.</p>

4.9 Vaikeudet alkavat (Suuri koettelemus)

Sankari kohtaa suuren vastuksen, keskeisen elämän ja kuoleman kysymyksen, jossa hän kohtaa pahimmat pelkonsa, vaikeimmat haasteensa ja kokee kuoleman konkreettisuuden hyvin lähellä. Koko seikkailu on vaarassa epäonnistua. Suuri koettelemus on keskeinen vaihe kaikissa seikkailuissa. Vain kuoleman kohtaamisen kautta sankari voi uudelleensyntyä. Tästä kokemuksesta sankari saa uusia voimia tai näkemyksiä, joiden avulla seikkailu voidaan viedä loppuun. Katso taulukot 11, 12, 13, 14 ja 15. (Vogler 2007, 15.)

TAULUKKO 11. Vaikeudet alkavat, kohta 1.

Elokuvan tapahtumat	Pohdinta
<p>Tuomas kertoo aikataulujen olevan vaikeimpia asioita ”bänditouhuissa”. Haastattelu katkeaa hetkeksi kuvaan keikalta, jossa mainitaan levyn julkaisupäivä ja toistetaan vielä, että levyjä on tulossa kaksi. Seuraavaksi Tuomas on puhelimesta ja kyselee treenikämpän aikatauluja. Haastattelussa hän kertoo, että joskus on käynyt niinkin, että yhtye on vasta päässyt aloittamaan nauhoituksia ja yhtäkkiä seinän takana soittaa hevibändi. Kamera seuraa tilannetta ja kuvaa yhtyeen tunnelmia. Leikataan haastatteluun.</p> <p>Tommin haastattelusta käy ilmi, että levyä ei saatu julkaistua ajoissa, vaan bändi lähti kiertueelle pelkän singlejulkaisun voimin.</p> <p>Kuvamontaasi keikkareissusta.</p>	<p>Haasteet ja vaikeudet astuvat kuvaan. Ensimmäiset haasteet koskevat aikatauluja, sitä, että aikataulut eivät pidä ja tekemisiä on vaikea suunnitella ja suunnitelmia on vaikea toteuttaa. Tässä jaksossa on elokuvan ensimmäinen käännekohta. Jaksoa rytmitetään keikkareissumontaasilla. Alkuperäisessä käsikirjoituksessa tässä kohdassa ei ollut montaasia. Se lisättiin myöhemmin, koska ensimmäisestä yleisöpalautteesta kävi ilmi, että sille tuntui olevan tarvetta, joten päädyimme leikkaajan kanssa lopputulokseen, että loogisin kohta sille on tässä.</p>

TAULUKKO 12. Vaikeudet alkavat, kohta 2.

Elokuvan tapahtumat	Pohdinta
Kamera seuraa Akia, joka kertoo kadottaneensa kannettavan tietokoneensa ja on etsimässä sitä. Kohtauksesta voi huomata henkilöhahmon romahduksen tilan, joka on melkein käsinkosketeltavissa. Mietteissä on jo koko musiikkiuran lopettaminen.	Kohtauksessa esitellään ensimmäinen todellinen vaaranpaikka, kun levy on vaarassa kadota. Monomyyttiteorian mukaisesti koko seikkailu on vaarassa epäonnistua. Koko yhtyeen työt ovat tuolla yhdellä tietokoneella, joka on nyt kadonnut. Kohtaus jatkaa vastoinkäymisten sarjaa. Kyseessä on sijoitus-lunastuksen alku, jonka jännitystä pitkitetään. Sijoitus-lunastus päätettiin tehdä yleisöpalautteen perusteella.

TAULUKKO 13. Vaikeudet alkavat, kohta 3.

Elokuvan tapahtumat	Pohdinta
Tuomas kertoo käsivaivoistaan, jotka vaikeuttavat soittamista. Kamera seuraa Tuomasta röntgeniin. Terveyskeskuksessa ei osata auttaa.	Esitellään uusi vastoinkäyminen: terveys, joka näyttäytyy elokuvassa yhtenä suurista vastavoimista. Asia, jolle on vaikea tehdä mitään, eikä edes terveyskeskuksessa osata auttaa.

TAULUKKO 14. Vaikeudet alkavat, kohta 4.

Elokuvan tapahtumat	Pohdinta
Haastatellaan yhtyeen rumpalia. Hän kertoo oman näkemyksensä tietokoneen katoamisesta ja muistelee, että Tuomakselle ei saa kertoa, jos tietokone on oikeasti kadonnut.	Jännitys tiivistyy ja katkeaa lopussa tapahtuvaan sijoitus-lunastuksen lunastusosaan. Helpotus on valtava.

Siirrytään jännitystilaan. Tietokone löytyy.	
--	--

TAULUKKO 15. Vaikeudet alkavat, kohta 5.

Elokuvan tapahtumat	Pohdinta
Levyntekomontaasi. Musiikin säestämänä kuvataan yhtyeen tekemisiä nauhoitustöissä.	Elokuva rytmittävä ja kuvittava kohta, jolla pyritään näyttämään monipuolisesti levynteon vaihteita.

4.10 Levy tiivistyy (Kotimatka)

Sankari voi viimeinkin aloittaa seikkailun päättämisen ja hyväksyä, että hänen matkansa vie kohti tavallista maailmaa. Onnistumiset tuntemattomassa maailmassa voivat vaikeuttaa hänen matkaansa. Kuten ensimmäisen rajan ylityksessä, sankari tarvitsee erityisen tapahtuman, joka päästää hänet takaisin tavalliseen maailmaan. Tämän tapahtuman tulisi nostaa esille elokuvan pääkysymys pakottaen sankarin toimimaan ja lisäämään panoksiaan. Kotimatka voi vaatia sankaria myös valitsemaan suuremman yhteisen hyvän tai henkilökohtaisen valinnan välillä. Katso taulukko 16. (Vogler 2007, 17.)

TAULUKKO 16. Levy tiivistyy, kohta 1.

Elokuvan tapahtumat	Pohdinta
<p>Tommi haastatellaan ja hän kertoo, ettei ole aina ymmärtänyt, missä levynteon kanssa mennään. Siirrytään Tuomakseen, joka kertoo, että laitetaan ainoastaan punk-levy pihalle. Hän on loman tarpeessa. Yhtyeen rumpali kertoo, että levystä piti tulla ”maapallon harteilleen nostava eepinen numero”, mutta levykokonaisuus tiivistyi jollain tavalla. Antti kertoo, että levynteossa oli hankaluuksia ja deadlinet ylittyivät. Bändi alkaa olla innoissaan. Treenikämpällä suunnitellaan levyille jotain, joka saa Tommin kommentoimaan, että kyseessä on ”Täydellinen kaupallinen itsemurha”. Kappaleet lähtevät masterointiin, vaikka koettelemukset ovat vaatineet veronsa. Tuomas kertoo vanhenneensa kymmenen vuotta vuoden aikana.</p>	<p>Jaksossa luovutaan suurista suunnitelmista välttämättömän pakon edessä. Päähenkilö huomaa, että on yrittänyt haukata liian suuren palasen, ja ainoastaan uudistamalla suunnitelmat voidaan tarina viedä loppuun. Valinta aiheuttaa sen, että julkaistava materiaali ei ole kaupallisesti toimivaa, joten päähenkilö tekee monomyyttiteorian mukaisen valinnan suuremman yhteisen hyvän ja henkilökohtaisen valinnan välillä. Ratkaiseva käännekohta elokuvassa.</p>

4.11 Levyä ei julkaistakaan (Uudelleensyntyminen)

Sankari kohtaa uudelleensyntymisen, joka on tähänastisista koettelemuksista vaarallisin ja vie sankarin lähimmäksi kuolemaa. Tämä viimeinen elämän ja kuoleman koettelemus näyttää, että sankarilla on vielä erityiskykynsä ja hän osaa niitä myös käyttää mahdollistaakseen pääsynsä takaisin tavalliseen maailmaan. Uudelleensyntyminen voi olla puhdistava kokemus, jonka on tapahduttava sankarin käytyä niin lähellä pahuutta. Sankari näyttäytyy taas omana tavallisena itsenään, mutta on myös oppinut matkaltaan monia uusia asioita. Uudelleensyntyminen voi olla fyysinen koettelemus tai viimeinen kohtaaminen sankarin ja varjon välillä. Taistelu käydään paljon muustakin kuin sankarin elämästä ja kuolemasta. Panoksena on muidenkin elämä tai koko maailman tulevaisuus. Nyt sankari viimeistään näyttää olevansa sankariaseman arvoinen ja hyväksyy uhrautumisensa tavallisen maailman vuoksi. Liittolaiset voivat tulla viime minuuteilla apuun, mutta sankarin täytyy tehdä viimeinen uhrauksensa. Hän iskee viimeisen iskun, joka tuhoaa pahuuden, ja lopussa hänen täytyy saada ottaa palkinto vielä kerran käsiinsä. Katso taulukko 17. (Vogler 2007, 17.)

TAULUKKO 17. Levyä ei julkaistakaan, kohta 1.

Elokuvan tapahtumat	Pohdinta
<p>Antti kertoo uutiset, että levy-yhtiö ei julkaisekaan levyä, vaan haukkuu levyn ”paskaksi”. Yhtye ei tiedä mitä pitäisi tehdä. Antti epäilee, että Tuomas on uutisesta järkyttynyt mutta Tommi osaa suhtautua asiaan. Leikataan Tommin haastatteluun, jossa Tommi kertoo ymmärtävänsä tilanteen. Aki ei sen sijaan osaa oikein ottaa uutisia vastaan, vaan kuvaa koko levyntekoa ”inhon ja rakkauden loputtamana taisteluna”. Keikat uhkaavat peruuntua. Kiroillaan ja ollaan pahalla päällä. Antti puhuu puhelimesta Tuomaksen kanssa. Antti kertoo Tuomaksen sanoneen levy-yhtiölle, että bändi etsii uuden julkaisijan. Siirrytään Tuomaksen haastatteluun, ja hän kertoo oman näkemyksensä. Tommi sanoo, että tavallaan uutiset antoivat hyvääkin energiaa bändille. Tuomas kertoo, että romahdus oli suuri, mutta siitä sai myös voimaa.</p> <p>Seuraa kuvamontaasi, jossa Tuomas puuhailee asioiden parissa. Lopuksi Tuomas sanoo: ”Kyllä tämä tästä”. Kuvamontaasin jälkeisessä haastattelussa Antti kertoo, että Tuomas otti johtoaseman tilanteessa, jossa yhtye oli. Seuraavassa Tuomas kantaa pahvilaatikollista levyjä kellariin. Levy kaivetaan kotelosta ja laitetaan soimaan. Antti antaa hyväksyvän</p>	<p>Käsikirjoituksellisesti jakso oli erittäin vaativa, varsinkin lopetus, jossa piti näyttää, että Tuomas otti ohjat käsiinsä. Kuvamateriaalia aiheesta ei ollut eikä haastatteluissa ollut juurikaan sopivaa kohtaa. Muistin leikkausvaiheessa, että olin monesti katsonut ihmetellen sarjoja, joissa tärkeä kohta ohitetaan kuvamontaasilla, joita kutsun ”nainen tutkii” -montaaseiksi. Kohtauksissa päähenkilö tutkii kirjoja ja viettää unettomia öitä kirjoituspöytänsä äärellä tai yleensäkin puuhailee jotain musiikin soidessa. Ehdotin leikkaajalle, että voisimme löytää asiaan ratkaisun matkimalla tätä hyväksi havaittua tapaa kertoa asioita. Leikkaajan mielestä se oli loistoehdotus. Näin pääsimme eteenpäin. Teoreettisesti elokuvan heikoin lenkki, koska materiaalia päähenkilön uhrautumisesta ei ollut seurantamateriaalissa eikä haastatteluissakaan. Tämä johtuu ehkä osittain siitä, että yhtye ei halunnut sanoa julkisesti yhtyeensä julkaisevan levyjä omakustanteena.. Osasyynä materiaalin vähyyteen on se, että tehdessäni samalla dokumenttia ja levyä en ehtinyt kuvaamaan kaikkea niin paljon kuin olisin halunnut. Tässä vaiheessa elokuvantekoa olisi ollut ensiarvoisen tärkeätä huomata värvätä ulkopuolinen kuvaaja projektiin mukaan. Kaikesta huolimatta osiosta välittyi elokuvan kannalta olennaiset asiat.</p>

nyökkäyksen. Levy on valmis.	
------------------------------	--

4.12 Levyt saapuvat (Paluu voittajana)

Paluu sankarin jättämään tavalliseen maailmaan on viimeinen suuri palkinto, jonka sankari seikkailustaan saa. Hän on uudelleensyntynyt, puhdistettu ja hänet on hyväksytty takaisin tavalliseen maailmaan, jonka kanssa hän jakaa matkaltaan saadut aarteet ja eliksiirit. Näiden avulla hän tekee maailmastaan paremman paikan. Eliksiiri voi olla myös rakkautta, viisautta tai vain kokemus koettelemuksista. Jopa traaginen loppu voi olla hyvä eliksiiri, koska se antaa katsojalle paremman kuvan maailmasta ja meistä. (Vogler 2007, 18.)

TAULUKKO 18. Levyt saapuvat, kohta 1.

Elokuvan tapahtumat	Pohdinta
Kallea haastatellaan. Hän mainitsee, että levy on julkaistu.	Muu maailma saa kuulla levyn. Koko raskas prosessi on siis ohi. Helpottuneisuus on huomattavassa asemassa tätä osiota.
Anttia haastatellaan. Hän kertoo, että Tuomas on ottanut ohjat käsiinsä levynjulkaisun kanssa.	Elokuvan lopputeksteissä käydään läpi levynteon jälkeisiä tunnelmia. Levy on siis sankarin löytämä, itsetekemä ja -julkaisema taikaesine, joka on nyt saavuttanut maailman tietoisuuden. Elokuvan lopussa kuullaan, kun radioaseman juontaja on saanut levyn käsiinsä ja kommentoi sitä. Se, että levyä soitetaan valtakunnallisessa radiossa, tarkoittaa sitä, että levy on vastaanotettu tavalliseen maailmaan.
Antti ja Tuomas kantavat levylaatikkoja portaita alas ja yksi niistä laitetaan CD-soittimeen. Erittäin säröinen musiikki alkaa soida, ja Antti antaa Tuomakselle hyväksyvän nyökkäyksen.	Levyllä kuulee kokemukset koettelemuksista. Sankari on tehtävänsä tehnyt. Onnistunut osio teoreettisesti.
Lopputekstit alkavat.	

5 TEORIAN TOIMIVUUS

Galaktiset saatananpalvaajat, eli kuinka tehtiin tuplalevy oli ensimmäinen tekemäni dokumentti, sekä ensimmäinen käsikirjoittamani elokuva. Ensikosketukseni elokuvan käsikirjoittamiseen oli erittäin positiivinen kokemus ja tiedostan hyvin vahvasti, että en olisi siitä tehtävästä selviytynyt ilman monomyyttiteorian apua. Pidän teoriaa toimivana apuvälineenä seurantadokumentin käsikirjoittamisessa. Teoriaa ei kannata seurata liian orjallisesti, vaan elokuvalla tulee antaa tilaa elää ja hengittää teorian seuratessa taustalla. Teoriaan kannattaa turvautua silloin, kun on epävarma olo, jolloin siitä saa helposti uuden näkemyksen ja ajatuksilleen suunnan.

Seurantadokumentin kannalta henkilöhahmojen roolitus on luultavasti haastavin yksittäinen vaihe. Oikeassa elämässä ihmiset eivät ole yleensä niin stereotyyppisiä kuin ne fiktiivessä maailmassa ovat, joten arkkityyppien seuraaminen voi kärjistää hahmoja liikaa. Toisaalta kärjistäminen vahvistaa elokuvan jännitteitä. Vaarana on kuitenkin hahmojen liiallinen pelkistyminen, jos roolitusta seurataan liian orjallisesti.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

5.1 Kuvanauhan kirjoittaminen tekstiksi

Käsitteittäessani huomasin, että hyvä tapa jäsentellä suurta määrää kuvattua haastattelumateriaalia materiaalia on kirjoittaa kuvanauhalla puheet tekstiksi. Kirjoitetun tekstin ei tarvitse olla sanasta sanaan samaa kuin puhuttu teksti on. Puhekielessä on monesti sanojen toistoa sekä lauserakenteita, jotka eivät luettuina vaikuta järkeviltä. Kirjoitetussa tekstissä on siis hyvä käyttää selkeätä kieltä, joka helpottaa myös materiaalin sisäisten tekstihakujen tekemistä. Kaikki tekstit kannattaa sijoittaa yhteen tiedostoon, ja jokaisen yksittäisen kommentin eteen on hyvä lisätä videon aikakoodi. Nämä toimenpiteet helpottavat sekä tekstihakuja että videomateriaalin siirtämistä leikkausohjelmaan. Työ vaatii paljon aikaa ja kärsivällisyyttä, mutta koska lopullinen käsitteily on jokapäiväisessä tekstimuodossa, on tämä hyvä tapa saada teksti talteen. Tämän lisäksi tekstimuotoinen materiaali on nopeampaa selata ja käsitellä kuin videomuotoinen. Käytin tekstimateriaalin jäsentelyn apuvälineenä myös hakusanoja, jotka liittyivät elokuvan perusteisiin, kuten *deadline*, *vastoinikäymiset*, *ympäristö*, *uusiutuminen*, *bändi*, *tuntematon*, *epävarmuus*, *unelma*, *miksi*. Näitä hakusanoja käyttäen voidaan vielä tehokkaammin pureutua suuremkin määrään tekstiä ja löytää elokuvan vaiheisiin tematiikaltaan sopivat osiot nopeasti. Etenkin haastatteluja käsitellessä tämä toimintatapa oli erittäin toimiva. Jos elokuvaan päätetään tehdä tekstitys jälkikäteen, voi tätä kirjoitettua tekstimateriaalia käyttää tekstityksen kirjoittamisen apuvälineenä.

5.2 Ennakkonäytös valitulle yleisölle

Kun elokuvan raakaleikkaus oli tarinan osalta valmis, kasasimme noin kymmenen henkilön koyleisön, jonka halusimme koostuvan mahdollisimman monipuolisista ihmisryhmistä. Ennen kaikkea otimme huomioon, että koyleisössä ei ole ihmisiä, jotka tuntevat Tuomas Henrikin Jeesuksen Kristuksen Bändiä tai yhtyeen levytyksiä. Koyleisömme koostui eri ikäisistä ja eri sukupuoli edustavista ihmisistä. Halusimme mukaan elokuvaharrastajan ja elokuva-alan ammattilaisen. Palaute oli monipuolista, ja analysoimme sitä siltä katsantokannalta, että useamman ihmisen huomauttaessa samasta asiasta, oli palaute sellaista, joka meidän tulisi ottaa

huomioon. Myös muutamia hyviä ideoita, tai asioita, joita olimme jo miettineet, tuli esille. Yleisesti ottaen ennakkonäytös oli erittäin positiivinen kokemus. Leikkausvaiheessa olimme jo aivan liian sokeutuneita elokuvalla työskenneltyämme sen parissa joka päivä. Ennakkonäytöksen avulla saimme kaivattuja objektiivisia mielipiteitä. Ennakkonäytösyleisölle lähetetty sähköposti on liitteessä 1.

5.3 Leikkauspöydällä elokuva herää eloon

Mielenkiintoisin ja palkitsevin vaihe käsikirjoittamisessa oli transformaatio, joka tapahtuu leikkauspöydällä. Ennen kuin materiaalia näkee leikkauspöydällä, se on olemassa vain kuvanauhoilla ja tekstinä, kaukaisena ja sekavana. Kun elokuva alkaa rakentua leikkausvaiheessa, voi huomata, kuinka elokuva muuttuu abstraktista todelliseksi. Tämä kokemus sai minut erityisen kiinnostuneeksi käsikirjoittamisesta. Tunnen, että käsikirjoittaessa pääsee todella luomaan jotain uutta ja ihmeellistä, ja sen tunteen tulen muistamaan vielä pitkään.

LÄHTEET

Campbell, J. 2008. The hero with a thousand faces. California: New World Library.

Vogler, C. 2007. The Writer's Journey. California: Michael Wiese Productions.

Voytilla, S. 1999. Myth and the movies. California: Michael Wiese Productions.

Tuikkala T., ohjaava opettaja, Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Re: Akin ja Mikon Dokkari.
Sähköpostiviesti aki.latvamaki@gmail.com, 27.2.2010.

Hei kaikki,

Olette lupautuneet dokumenttielokuvamme ennakkokatselmukseen, kiitos!

Tarkoituksenamme on löytää elokuvastamme pahimmat tarinalliset ongelmakohdat. Kyseessä on elokuvan raakaleikkaus, joten äänet, kuva ja leikkaukset ovat vielä lähes kokonaan tekemättä. Olemme tässä vaiheessa keskittyneet ainoastaan tarinaan. Vasta kun saamme tarinan toimimaan voimme edetä työskentelemään kuvan ja äänen kanssa. Tässä te voitte olla suureksi avuksi.

Katsoessanne elokuvaa, tehkää muistiinpanoja tarinasta. Aina kun mahdollista, lisätäkää kommentteihinne käsittelemänne kohtauksen aikakoodi, eli montako minuuttia ja sekuntia elokuvasta on kulunut. Tämä helpottaa meitä ymmärtämään tarkalleen mistä kohtauksesta tai vaihdoksesta on kyse. Myös erittäin tervetulleita ovat ehdotukset siitä miten huonoa kohtaa voisi huonontaa. Laittakaa merkille myös, jos joku osa elokuvasta mielestänne toimii tarinallisesti todella hyvin, ettemme vahingossa poista lopullisessa leikkauksessa elokuvan parhaita hetkiä.

Tarinan kannalta mielestämme tärkeintä olisi, että mikään asia ei jäisi liian epäselväksi katsojalle, mutta emme myöskään toivoisi, että asioita selitettäisiin puhki. Katsoja saa ja joutuu tekemään hieman ajatustyötä, että kokonaiskuva aukeaa hänelle. Elokuvassa saa ja pitää myös olla kohtauksia, jotka jäävät hieman mystiikan peittoon, kaikkeen ei tarvitse puuttua, eikä kaikkea tarvitse ymmärtää. Liitän tämän sähköpostin yhteyteen alustavan synopsiksen, eli lyhyen kuvauksen elokuvasta. Synopsis on vanha, eikä suurilta osin enää päde, mutta suunnilleen vastaavanlainen teksti kirjoitetaan elokuvaan oheen julkaisun yhteydessä. Lukekaa se nopeasti läpi. Synopsiksesta saatte elokuvan tarinan kannalta olennaiset taustatiedot.

Toivoisimme, että katsotte elokuvan ja toimitatte kommentit pääsiäisviikonlopun aikana, palauttaen kommenttitekstit viimeistään 9.4. maanantai-iltana tähän sähköpostiosoitteeseen.

Jos teillä on kysyttävää, kysykää rohkeasti minulta. Päivystän tämän sähköpostiosoitteen ääressä parhaani mukaan.

Löydätte elokuvan tämän linkin takaa: (linkki elokuvaan Youtube -palvelussa)

Älkää jakako linkkiä muille. Jos katsotte elokuvan ystävän kanssa, ja jos haluatte molemmat kommentoida, muodostakaa molemmat omat kommenttinne, älkää yhdistäkö niitä yhteen palautteeseen.